

PHẬT THUYẾT THẬP THIỆN NGHIỆP ĐẠO KINH

Chủ giảng: Lão pháp sư Tịnh Không

Thời gian: 19/10/2000

Giảng tại: Tịnh tông Học hội Singapore

Tập 92

Chư vị đồng học, chào mọi người! Mời mở kinh Thập Thiện Nghiệp Đạo, trang thứ mười lăm, kinh văn hàng thứ tư từ dưới lên:

Tâm bi trang nghiêm nên thương xót chúng sanh, thường không chán bỏ.

Đây là hạnh Bồ-tát, thực hành thập thiện nghiệp đạo với lòng bi mẫn trang nghiêm, thực hành trên tâm bi mẫn. “Bi” là bi mẫn, thương xót tất cả chúng sanh. Chúng sanh ngu muội vô tri, không những là nhân gian chúng ta, cho dù là trên trời cũng vẫn không thể tránh khỏi. Trong kinh Phật nói với chúng ta trên trời cũng tương đối phức tạp, nhìn theo chiều dọc thì có 28 tầng trời, đây là khu vực giáo hóa của một vị Phật; nhìn theo chiều ngang thì phạm vi của mỗi một tầng đều là vô cùng, vô cùng rộng lớn, theo khái niệm của con người hiện nay đều gọi nó là con số thiên văn, phạm vi lớn hơn rất nhiều so với trái đất chúng ta. Vì sao nói làm thiên nhân không cứu cánh? Phật pháp nói đến chỗ cứu cánh thì có hai tầng ý nghĩa. Tầng nghĩa thứ nhất là chí ít phải có thể thoát khỏi lục đạo luân hồi thì mới xem là cứu cánh, bằng không mà nói thì dù sanh đến trời Tứ thiên, sanh đến trời Tứ không, khi thọ mạng hết rồi vẫn phải đọa lạc như cũ, không ra khỏi luân hồi, đây chẳng phải là cứu cánh. Tầng nghĩa cao hơn là phải thoát khỏi mười pháp giới thì mới được xem là cứu cánh chân thật. Nếu không thể thoát khỏi mười pháp giới, chỉ ở trong tứ thánh pháp giới là Thanh văn, Duyên giác, Bồ-tát và Phật trong mười pháp giới thì vẫn là không cứu cánh, không cứu cánh thì có khổ, có nạn.

Phật nói với chúng ta, phàm phu sáu cõi phải chịu cái khổ của hai loại sanh tử, một loại là phần đoạn sanh tử, một loại là biến dịch sanh tử. Mỗi một giai đoạn tiếp nối nhau của chúng ta gọi là phần đoạn sanh tử; chúng ta thường nói là từng đời từng kiếp, đây đều thuộc về hiện tượng phần đoạn sanh tử. Một loại khác là biến dịch sanh tử, biến dịch là biến hóa, không có phần đoạn, không phải phân đoạn này. Ví dụ nói chúng ta đi học ở trường, năm nay học tập rất chăm chỉ nỗ lực, học tập rất vất vả, đến sang năm lên lớp, từ lớp một lên lớp hai, ví như năm lớp

một chết rồi thì năm lớp hai sanh ra, đây gọi là biến dịch. Thật ra đây hoàn toàn không phải từng đoạn từng đoạn, mà là biến dịch. Mỗi lần bạn dụng công phu rất vất vả mới nâng cảnh giới của mình lên cao một cấp, đây gọi là biến dịch. Trong sáu cõi đều có hai loại sanh tử là biến dịch sanh tử và phần đoạn sanh tử, nhưng tứ thánh pháp giới thì không có phần đoạn sanh tử, chỉ có biến dịch sanh tử. Biến dịch cũng rất khổ, tu hành cũng tương đối khổ. Hai loại sanh tử này đều không còn nữa thì mới gọi là cứu cánh. Cho nên cứu cánh đích thực là ở nhất chân pháp giới, chúng ta nhất định phải biết. Như vậy bạn mới có thể lý giải vì sao Phật nói mười pháp giới đều khổ, không chỉ là nói sáu cõi là khổ, mà mười pháp giới đều khổ.

Nỗi khổ của sáu cõi thì trong kinh Phật đã nói quá nhiều, quá nhiều rồi, nói Dục giới khổ, Sắc giới khổ, Vô Sắc giới khổ. Dục giới khổ, thường gọi là tam khổ, bát khổ, thấy đều phải chịu, chúng ta ở Dục giới, đời sống quả thật khổ vô cùng. Người trời Sắc giới không còn “khổ khổ”, cũng tức là họ không có bát khổ, nhưng họ có “hoại khổ”, và có “hành khổ”. Chữ “hoại” này chính là mọi thứ chẳng thể thường trụ, không thể trụ thế vĩnh cửu, nó sẽ biến hoại. Giống như chúng ta xây một ngôi nhà, ngôi nhà này dù bạn xây tốt đến đâu thì sau 200 năm, 300 năm nó vẫn bị sụp đổ, vẫn bị hư hoại; đến lúc hư hoại thì khổ liền hiện tiền, loại này là thuộc về hoại khổ. Chúng ta thử nghĩ, có vật chất nào mà không bị biến đổi? Thân người mỗi năm một già yếu, già yếu là hoại khổ. Chúng ta phải biết rằng, tất cả mọi hiện tượng vật chất đều không thể bảo tồn mãi mãi, kể cả thân thể của chính mình, nhất định phải biết điều này.

Hành khổ là từng sát-na biến đổi không ngừng. Lấy con người chúng ta để nói, bạn không có cách nào vĩnh viễn giữ được tuổi thanh xuân; con người không phải mỗi mười năm già đi, không phải già đi từng năm, mà lão hóa trong từng sát-na, sự biến đổi trong sát-na gọi là hành khổ. Người trời Sắc giới tuy không có “khổ khổ” như sinh, lão, bệnh, tử, cầu không được, ái biệt ly, v.v. những thứ này người trời Sắc giới không có, nhưng họ có hoại khổ, có hành khổ. Đến người trời Vô Sắc giới thì ngay cả thân thể cũng không cần nữa, đây là phàm phu cao cấp ở trong tam giới. Chúng ta đọc trong “Lão Tử”, Lão tử rất cảm thán nói: *“Ta sở dĩ có niềm tự tôn lớn là vì ta có cái thân này”*, ta có ưu tư lớn nhất đó là ta có thân thể. Người trời Vô Sắc giới không cần thân thể nữa, người thông thường chúng ta gọi là linh giới, Vô Sắc giới mới là linh giới chân thật, họ không có thân thể, không có thân thể thì không có hoại khổ, cho nên họ cũng không cần cung điện, cũng không cần hoàn cảnh cư

trú, đó là linh giới. Tuy nhiên họ có hành khổ, hành khổ chính là cảnh giới này của họ không thể vĩnh viễn giữ y nguyên, Phật nói thời gian dài nhất mà họ có thể duy trì là tám vạn đại kiếp, đây là mức tối đa, họ chỉ có thể duy trì thời gian dài lâu đến mức này. Khi tám vạn đại kiếp hết rồi họ vẫn phải đọa lạc, vẫn phải chịu sanh tử luân hồi.

Trong kinh Pháp Hoa, Thế Tôn nói tam giới thay đều khổ, thí dụ nói “nhà lửa tam giới” hay “ba cõi chẳng yên”, Phật nói những lời này đều là cảnh tỉnh chúng ta, để chúng ta từ đây mà giác ngộ. Con người nhất định phải lập chí vượt thoát tam giới, vượt thoát tam giới mới chân thật gọi là lìa khổ được vui. Cái vui thoát khỏi tam giới là vui nhỏ, trong Phật pháp gọi là tiểu quả Nhị thừa, là thuộc về vui nhỏ, không phải thật vui, vui chân thật là phải thoát khỏi tứ thánh pháp giới. Bồ-tát mà chúng ta nói ở đây đều là nói pháp thân đại sĩ, pháp thân đại sĩ nhìn thấy tình trạng của chúng sanh trong sáu cõi, mười pháp giới đều cảm thán sâu sắc: Những người này thật đáng thương, nhất định phải giúp đỡ họ!

“Từ bi hỷ xả”, bốn pháp này là thiên nhân tu, nếu như đầy đủ thập thiện, thực hành thập thiện vào từ bi hỷ xả, cho dù bạn không học Phật, không biết có thế giới Tây Phương Cực Lạc, nhưng quả báo tương lai của bạn là ở cõi trời, mức thấp nhất cũng là ở trời Dục giới. Dục giới có sáu tầng trời, tầng trên thù thắng hơn tầng dưới, phước báo của tầng trên lớn hơn tầng dưới. Nếu có thể lìa tướng mà tu phước, lìa tướng thì tâm thanh tịnh, chúng ta thông thường nói là đắc định, tùy theo định công của bạn sâu hay cạn mà bạn lên đến Sắc giới hay Vô Sắc giới. Đối với phàm phu chúng ta, Phật dùng phương pháp gì giúp chúng ta vậy? Có phải trước tiên giúp chúng ta sanh thiên rồi sau đó mới từ từ giúp chúng ta nâng cao hơn phải không? Không phải vậy! Nếu Phật dùng loại phương pháp này thì có lỗi với chúng sanh rồi. Phật dùng phương pháp gì? “Tùy cơ nhiếp giáo”, nhất định xem căn cơ của chúng sanh. Người căn cơ nhạy bén thì dạy bạn một đời thành tựu đạo vô thượng, như vậy Phật mới không có lỗi với chúng ta; người căn cơ chậm lụt, cũng tức là người có vọng tưởng, phân biệt, chấp trước rất nặng thì Phật dần dần giúp bạn nâng cao lên thêm, nhất định ngăn không để bạn đọa lạc. Phương pháp này chính là bộ kinh điển này, bộ kinh điển này phân lượng tuy không nhiều nhưng nó là pháp tu hành cơ bản của nhà Phật. Sau cùng công đức lợi ích thù thắng chính là “*thương xót chúng sanh, thường không chán bỏ*”, bi mẫn tất cả chúng sanh, không chán phiền, cũng không từ bỏ. Từ chỗ này chúng ta có thể thể hội được, nhà Phật thường

nói “trong cửa nhà Phật không bỏ một ai”, lời nói này là hoàn toàn chính xác, Phật không bỏ một ai.

Nhưng chúng ta phải nhớ kỹ, trong Phật pháp lại nói: “Phật không độ người không có duyên.” Phật xác thực không bỏ một ai, nhưng vì sao lại nói không độ người không có duyên? Không có duyên là ý gì? Không có duyên là chúng sanh không tiếp nhận, nên Phật không có cách gì đối với họ. “Không độ”, ý nghĩa ở đây là tạm thời không độ, nhìn thấy họ khi nào chịu tiếp nhận thì Phật liền đến ngay, cảm ứng đạo giao, cảm ứng hiện tiền, quyết không bỏ lỡ thời cơ. Đến khi nào bạn muốn Phật giúp đỡ bạn thì Phật liền đến; Phật giúp đỡ bạn mà bạn không chịu tiếp nhận, bạn cự tuyệt, bạn bài xích thì Phật liền đi ngay. Phật đến là từ bi, Phật đi cũng là từ bi. Tại sao nói Phật không đến cũng là từ bi? Bởi vì duyên chưa chín muồi, đến rồi bạn không những không tiếp nhận mà còn phỉ báng, còn muốn si nhục. Tội lỗi phỉ báng thánh hiền rất nặng, cho nên Phật không đến là để ngăn bạn phỉ báng, si nhục, không để bạn tạo tội nghiệp, đây là sự từ bi của Phật, chúng ta nhất định phải hiểu được đạo lý này.

Chúng ta hằng ngày trông mong Phật đến giúp đỡ, tại sao Phật không đến? Nói lời thành thật, tâm mong mỏi này của chúng ta không phải là tâm chân thành, bản thân chúng ta không biết nhưng Phật biết. Bạn ngóng trông ngài, Phật quả thật đã đến, nhưng đến rồi bạn lại không tin, đến rồi bạn cũng không để mắt đến ngài, nhất định bạn sẽ khởi loại phiền não này, Phật có trí tuệ chân thật, Phật biết khi nào nên đến, khi nào không nên đến. Tuy không đến nhưng hằng ngày Phật vẫn quan sát hành vi của chúng ta, ngài hoàn toàn biết rõ như lòng bàn tay, nhìn thấy chúng ta tạo tội nghiệp, nhìn thấy chúng ta đọa ba đường ác, nhìn thấy chúng ta thọ khổ báo. Lúc này tại sao Phật không đến cứu chúng ta? Cứu không nổi! Không phải Phật không cứu, mà là không cách gì cứu được. Đợi chúng ta thọ hết ác báo ở ba đường ác rồi, thọ hết đau khổ rồi thì trong tâm mới nghĩ đến việc hướng thiện, lúc này Phật liền hiện tiền. Cho nên nhất định phải hiểu, chư Phật Như Lai, pháp thân đại sĩ tuyệt đối không hề xa lìa chúng ta, nói thật ra thì các ngài ở xung quanh chúng ta mọi lúc mọi nơi, không đâu không có, nhưng các ngài chỉ ẩn chứ không hiện. Chúng ta không nhìn thấy, không nghe thấy các ngài, sáu căn không tiếp xúc được, nhưng xác thực là các ngài ở kề cận chúng ta, ở xung quanh chúng ta, các ngài hiểu về chúng ta quá rõ ràng, còn bản thân chúng ta không có cách gì hiểu rõ chính mình.

Thế Tôn ở đây dạy chúng ta phải học Bồ-tát, phải học Bồ-tát chính là phải hết lòng nỗ lực tu thập thiện nghiệp, thực hành thập thiện nghiệp vào đại từ trang nghiêm, thực hành vào đại bi trang nghiêm. Ở thế gian hiện nay, chúng ta đã bắt đầu giác ngộ, tuy chưa có đại giác, chỉ là giác ngộ rất nhỏ, nhưng so với người chưa giác ngộ thì thù thắng nhiều rồi. Chúng ta có nghĩa vụ, có trách nhiệm giúp đỡ chúng sanh chưa giác ngộ, giúp họ giác ngộ. Nhất định phải có năng lực phân biệt thiện ác, nhất định phải tin tưởng “trồng nhân thiện được quả thiện, tạo nghiệp ác nhất định gặt quả báo ác”, phải tin sâu không nghi, được vậy thì bạn tự nhiên có thể đoạn ác tu thiện.

Chúng ta muốn giúp đỡ người khác, bắt đầu giúp từ đâu? Hãy xem cách làm của Phật Bồ-tát thì chúng ta sẽ có được sự gợi ý, Phật Bồ-tát giúp đỡ chúng sanh là giáo hóa. Vì sao chúng sanh tạo ác? Do mê hoặc. Từ đó cho thấy, giáo dục là cách thức quan trọng nhất để giúp đỡ chúng sanh tiêu tai miễn nạn, lìa khổ được vui. Thích-ca Mâu-ni Phật cả đời dạy học, chúng tôi học Phật đã nhiều năm, cũng vẫn đang làm công tác dạy học. Duyên hiện nay so với trước đây không như nhau, trước đây người ủng hộ chúng tôi ít, không nhiều, sự cúng dường của đồng tu đối với chúng tôi cũng rất ít ỏi; hiện nay tình hình đã chuyển biến tốt rồi, người cùng học với chúng tôi đã nhiều, cúng dường cũng nhiều. Cúng dường nhiều rồi, chúng tôi dùng nó làm gì? Tuyệt đối không phải xây đạo tràng, Thích-ca Mâu-ni Phật không có xây đạo tràng. Cho nên có được cúng dường nhiều như vậy, chúng tôi cần phải đi làm giáo dục, chúng tôi xây trường học, giúp đỡ nhà trường. Những năm qua, chúng tôi gần như đã làm được 10 năm rồi, chúng tôi lập quỹ học bổng trong nhà trường, ở Trung Quốc đại lục thì chúng tôi đã xây khoảng hơn 100 trường học, trong đây lập quỹ học bổng. Hiện nay cúng dường càng nhiều hơn, chúng tôi không chỉ lập quỹ học bổng, mà còn có thể xây trường học, giúp đỡ dân chúng địa phương ở khu vực xa xôi hẻo lánh.

Lần này cư sĩ Lý Mộc Nguyên đến Trung Quốc nội lục, đã đi một số nơi, nhìn thấy những nơi này vẫn còn nghèo khổ, lạc hậu. Chúng ta làm thế nào giúp đỡ họ? Nhất định phải xây trường học, để các em nhỏ ở những nơi này đều có thể tiếp nhận giáo dục, chỉ có tiếp nhận giáo dục thì đời sống của họ mới được cải thiện, đây là biện pháp căn bản. Chúng tôi làm trường tiểu học trước, tiếp đó làm trung học, sau đó mới làm đại học. Tháng Năm, tôi đến Trung Quốc, nhận lời xây 100 trường học. Cư sĩ Lý sau khi đi xem rồi trở về, tôi bèn nói với ông, chúng ta tận sức lực một

đời này toàn tâm toàn lực xây trường học, càng nhiều càng tốt, quyết không giới hạn ở 100 trường. Chúng tôi hy vọng có thể xây 1.000 trường, 10.000 trường, 100.000 trường, 1.000.000 trường, chúng tôi toàn tâm toàn lực đi xây trường học, đây là thuộc về “thương xót chúng sanh, thường không chán bỏ”, nơi càng khổ nạn thì càng phải đi.

Tối hôm qua, tôi mời cư sĩ Lý chuẩn bị một bài, muốn ông đem những cảm tưởng, những điều đã thấy và nghe trong lần viếng thăm Trung Quốc này báo cáo cho mọi người biết. Chúng tôi làm một đĩa phim tài liệu lưu hành, để mọi người hiểu được tình cảnh đời sống gian khổ ở nội lục, nhằm kêu gọi đồng tu chúng ta phải cố gắng nỗ lực đi giúp họ cải thiện. Việc cải thiện khởi điểm từ giáo dục thì việc này chắc chắn chính xác, dùng tiền như vậy thì chắc chắn là có công đức, chắc chắn sẽ không tạo tội nghiệp. Tốt rồi, hôm nay thời gian đã hết.